

Rakennus- ja ympäristölautakunta	§ 74	15.04.2020
Rakennus- ja ympäristölautakunta	§ 146	26.08.2020

Makkolan Seppäharjun alueen ojitusräita-asia

158/58.581/2020

RAKYL § 74

Selostus:

██████████ on toimittanut 27.11.2019 päivätyn ja 12.12.2019 Etelä-Savon ELY-keskukselle saapuneen Makkolan alueelle sijoittuvan metsäojien perkausta koskevan ojitustoimitushakemuksen, jonka perusteluna on esitetty, ettei yhteisestä ojituksesta ole voitu sopia ja hyödynsääjiä on vähintään kolme.

Hakemuksen mukaan kyseessä on metsäojan perkaaminen Etelä-Savon metsänhoitoyhdistyksen 20.11.2019 laatiman suometsänhoidon suunnitelman mukaisesti Makkolan Seppäharjun alueella tiloilla Kuikanahonpelto RN:o 740-525-8-2, Ahola RN:o 740-525-8-6, Karkusuo RN:o 740-525-8-44 ja Vanhapaikka RN:o 740-525-5-50.

Hakija on ilmoittanut ELY-keskukselle, että ojituksen tarkoituksena on perata 351 m pitkä vanha tukkeutunut oja. Hakija aikoo omalla kustannuksellaan perata koko ojan kaivinkoneella. Hakijan mukaan perkaussuunnitelmassa mukana olevan Aholan tilan omistaja on kieltänyt ojan perkaamisen tilansa kohdalla. Aholan tila sijoittuu suunnitellun ojitusalueen keskelle ja kiellon takia **perkaamatta jäisi 20 m osuus ojasta**. Koska hakijan omistama Kuikanahonpellon tila sijaitsee perkaamatta jäävän ojanosuuden yläpuolella, kuivatushyöty jäisi saamatta.

Ympäristönsuojelupalvelut on pyytänyt 24.3.2020 vastineen Ahola tilan RN:o 740-525-8-6 kiinteistön omistajalta. Vastineen 1.4.2020 mukaan, mm.:

Selvityspyynnössä väitetään ojan perkaamisen kieltämisestä perkaussuunnitelman mukaisesti. Väite on valheellinen. Emme ole koskaan edes nähneetkään kirjallista perkaussuunnitelmaa. Etelä-Savon metsänhoitoyhdistyksen edustajan kanssa kävimme maastokatselmuksella. Hän todenti, että oja pitäisi perata koko matkalta (noin 1 km) välttääksemme tilalle RN:o 740-525-5-63 aiheuttamasta merkittävästä haitasta.

Perustelut merkittävästä haitan aiheuttamisesta omistamallemme ti-

lalle 740-525-5-63:

- Oja ei ole tukeutunut vaan ojassa virtaa vesi edelleen, tämäkin todennettiin yhdessä Etelä-Savon metsänhoitoyhdistyksen edustajan kanssa.
- Kysymyksessä ei ole ojan perkaus vaan ilmeisesti työ tehtäisiin kairavinkoneella. Silloin on kyseessä ojan merkittävä leventäminen.
- Mikäli ojaan tehtäisiin levennys vain osittaiselta matkalta, aiheuttaisi se veden huomattavasti voimakkaamman virtauksen alamäkeen, joka johtaisi siihen, että pellolta tulevat lannoitteet, haitta-aineet ja merkittävästi kasvava vesimäärä jäisi valtaosin omistamallemme tilalle. Silloin ennestään märkä metsämaanpohja muodostuisi korjuunkelvottomaksi jättömaaksi, josta aiheutuu taloudesta haittaa metsämaalle.

Kyseisen tilan omistaja ei ilmeisesti ole mukana luonnonmukaisessa (luomu)viljelymenettelyssä, vaan käyttää viljelyksillään lannoitteita, jotka aikanaan tulevat rehevöittämään myös Seppäjärveä ja näin ollen aiheuttamaan haittaa vesistössä. Tilan omistajalla on myös mahdollisuus suunnata vedet toiseen suuntaan, mutta vaikutukset tulisivat silloin toiselle omalle viljelykselleen. Ei hän tätä vaihtoehtoa ole ilmeisesti edes harkinnutkaan.

Tulemme vastustamaan ojan osittaista leventämistä.

Etelä-Savon ELY-keskuksen käsityksen mukaan toimivaltainen viranomainen ojituksesta aiheutuvan erimielisyyden ratkaisemisessa on vesilain 5 luvun 5 §:n perusteella kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka voi antaa päätöksen asiassa.

Ojitustoimitushakemus 27.11.2019, Etelä-Savon ELY-keskuksen lausunto 19.3.2020 ja Aholan tilan omistajan vastine 1.4.2020 ovat esityslistaliitteinä A, B ja C.

(Valmistelu: ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen puh. 044 417 4685)

Ympäristöpäällikön esitys:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää:

1. Järjestää alueella kesällä 2020 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana (koronaepidemiatilanteen salliessa) maastokatselmuksen. Katselmukselle kutsutaan riidanalaisen alueen tilan omistajat sekä

Etelä-Savon ELY-keskuksen vesirakentamiseen erikoistunut ympäristöasiantuntija. Lautakunta nimeää katselmukselle osallistuvat edustajansa.

2. Ratkaista maastokatselmuksen jälkeen ojitusriita-asian. Ratkaisusta annetaan valitusosoitus.

3. Saattaa riidan osapuolille tiedoksi, että tien kunnostukseen liittyvästä ojitushankkeesta ei saa aiheutua vesistön pilaantumisen vaaraa. Hankkeen toteuttamisesta voi seurata ennallistamisvelvoite, jos hankkeesta aiheutuu ympäristölle tai muille alueen maanomistajille haittaa tai vahinkoa.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Lautakunta nimeää katselmukselle Seppo Kososen ja Markku Valjakan.

Toimenpiteet:
Tiedoksi:

Alueen tilan omistajat
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon metsähoitoyhdistys

RAKYL § 146

Selostus:

Rakennus- ja ympäristölautakunnan 15.4.2020 § 74 päättämä maastokatselmus järjestettiin 17.8.2020. Ympäristöpäällikkö lähetti katselmusta koskevan kutsun sähköpostitse 3.8.2020 ojitusriidan molemmille osapuolille, Etelä-Savon ELY-keskukselle sekä lautakunnan edustajikseen valitsemille henkilöille. Katselmuksessa oli edustus ojitusriidan molemmilta osapuolilta, Etelä-Savon ELY-keskukselta, lautakunnan nimeämät edustajat sekä ympäristönsuojelun viranhaltijoista ympäristöpäällikkö ja ympäristöinsinööri. Ympäristöpäällikön laatima katselmusmuistio on esityslistaliitteenä D.

Maastokatselmuksen jälkeen ympäristöpäällikkö pyysi 19.8.2020 ojitustoimitushakemuksen esittäjää täydentämään ojitussuunnitelmaa tilatien kaakkoispuolelle katselmuksessa esille tulleen lisäperkauksen osalta. Hakemuksen esittäjä ilmoitti, että lisäperkauksesta voidaan luopua, koska myös tilatien kaakkoispuolen pelto saa kuivatushyötyä alkuperäisen suunnitelman mukaisesta perkauksesta.

Hakemuksen esittäjä ilmoitti myös, että perkauksen yhteydessä voidaan kaivaa perkauksen loppupään altaan lisäksi toinenkin laskeutusallas ylemmäksi ojaan.

Ympäristöpäällikkö kertoi, että altaiden koon mitoitus tehdään ympä-

ristöhallinnon mitoitusohjeen mukaisesti virkатыönä eikä tämän yksityiskohdan osalta asiaa ole tarpeen viedä lautakunnan ratkaistavaksi (muussa kuin siinä tapauksessa, että mitoituksesta syntyy erimielisyyttä).

Lisäksi hakemuksen esittäjä toi esille, että hän on saanut ojanperkausssuunnitelmalleen seuraavien maanomistajien suostumukset, jotka saavat kuivatushyötyä metsätiloilleen:

- RN:o 740-525-8-46, omistajina [REDACTED]
- RN:o 740-525-8-44, omistajana [REDACTED]
- RN:o 740-525-5-50, omistajana [REDACTED]

Suostumukset ovat jääneet toimittamatta viranomaiselle. Suostumusten antajien kanssa hakemuksen esittäjä on sopinut mahdolliset korvaus-ym. asiat.

Mikäli lautakunnan ratkaisuksi tulisi ojan perkauksen sijasta kiinteistöllä RN:o 740-525-8-6, omistajina [REDACTED], ojan laittaminen rumpuun kiinteistön kohdalla noin 20 m matkalta, kiinteistön kohdalla ei aiheudu perkauksesta aiheutuvia puustokorvauksia eikä toisaalta synny kuivatushyötyjäkään. Maastokatselmuksella maanomistajan edustaja oli myötämielinen rumpuvaihtoehdolle todeten kuitenkin, että hänen tulee olla asiasta veljeensä yhteydessä.

(Valmistelu: ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen puh. 044 417 4685)

Ympäristöpäällikön esitys:

Lautakunta päättää ratkaista otsikon mukaisen ojitusriita-asian seuraavasti:

1) Ratkaisu annetaan vain alkuperäisen, 27.11.2019 päivätyn ojitustoimitushakemuksen mukaiseen suunnitelmaan perustuvasta asiasta.

2) Perkaus voidaan toteuttaa 27.11.2019 päivätyn ojitustoimitushakemuksen mukaiseen suunnitelmaan perustuen tai suunnitelmaa lyhyempänä lukuun ottamatta seuraavia kohtia:

- kiinteistön RN:o 740-525-8-6 kohdalla ojaa ei perata vaan ojan pohjalle asennetaan rumpuputki tai -putket, joiden pituus on oltava vähintään kiinteistön leveyden mittainen; mikäli ojassa on putkien asentamisen estäviä kiviä, puunjuuria yms., voidaan ne poistaa ja sijoittaa ojan viereen ko. kiinteistölle; rumpuputken tai -putkien halkaisija mitoitetään ympäristöhallinnon mitoitusohjeen mukaisesti virkатыönä; mikäli mitoituksesta syntyy erimielisyyttä, asia tuodaan lautakunnan ratkaistavaksi

- ojan perkauksen loppupään alapuolelle on rakennettava ennen perkausta laskeutusallas, joka mitoitetaan ympäristöhallinnon mitoitusohjeen mukaisesti virkатыönä; mikäli mitoitukselta syntyy erimielisyyttä, asia tuodaan lautakunnan ratkaistavaksi

- ojan perkauksen varrelle em. allasta ylemmäksi voidaan rakentaa myös muita laskeutusaltaita, joilla voidaan korvata suunnitelmaan merkittyjä lietekuoppia; myös muita vesiensuojelurakenteita, kuten sepelisuodatuspatoja ja rinnevalutuskenttiä (mikäli maaston korkeusero sen mahdollistaa), voidaan rakentaa perkauksen yhteydessä

3) Perattu oja - mukaan luettuna rumpuputket - on pidettävä kunnossa siten, ettei se tukkeudu ojan penkan sortumisen, majavapatojen tms. seurauksena, ja laskeutusaltaat tyhjennettävä siten, ettei niiden tehollinen tilavuus olennaisesti pienene.

4) Etukäteen arvioiden perkauksesta ei synny maanomistajille korvattavia haittoja tai -kustannuksia. Mikäli ojan perkauksen alapuolisilla kiinteistöillä kuitenkin syntyy pysyviä haittoja, näiden kiinteistöjen omistajat voivat - tämän päätöksen estämättä - saattaa asian Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistavaksi. Mikäli pysyviä haittoja viranomaisen voi todentaa syntyneeksi, voidaan tällä päätöksellä ratkaistun ojitustoimituksen hakija velvoittaa osallistumaan haitan poistamisen vaatimiin toimenpiteisiin ja / tai korvauksiin (koska näillä haittojen korjaustoimenpiteillä saavutetaan kuivatushyötyä myös alapuolisilla kiinteistöillä, otetaan tämä huomioon ratkaisussa).

5) [REDACTED] "vastineessa" 1.4.2020 mainittuihin tähän astisiin kuluihin 860,40 euroa ei lautakunta ota kantaa, koska niitä ei vaadita korvattavaksi.

6) Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelle. Valitusosoitus on liitteenä.

7) Tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomaisen toisin määrää.

8) Hakemuksen käsittelymaksuna määrätään Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (hyväksytty rakennus- ja ympäristölautakunnassa 30.10.2019 § 181) maksutaulukon ojitustoimituskohdan mukaisesti ja taksan 10.6 §:n mukaista alentamismahdollisuutta käyttäen **ojitustoimitushakijan maksettavaksi 600 euroa**.

9) Tämän päätöksen julkipanosta ei aiheudu perittäviä kuluja (julkipannokuulutus julkaistaan vain kaupungin kotisivuilla sijaitsevalla virallisella ilmoitustaululla).

Perustelut:

Ojan perkauksen ulottaminen alkuperäistä suunnitelmaa ylemmäksi vaatisi suunnitelman täydentämistä, koska pidempi ojitus muuttaa kaivukustannuksia ja kuivatushyötyjä (ja jossakin ojitustapauksessa myös valuma-aluetta). Mikäli myöhemmin perkausta jouduttaisiin käsittelemään korvausasiana, suunnitelmaa olisi tällöin joka tapauksessa täydennettävä.

Kuten maastokatselmuksessa tuli ilmi, perattavan ojan kääntäminen vedenjakajan yli toiseen suuntaan laskevaksi vaatisi mittavia kaivutöitä ja -kustannuksia eikä näiden takia ole realistinen vaihtoehto.

Sijoitettaessa oja kiinteistön RN:o 740-525-8-6 kohdalla rumpuputkeen tai -putkiin toimenpiteestä ei aiheudu perkauksesta muuten aiheutuvia puustokorvauksia eikä toisaalta synny kuivatushyötyjäkään maksettavaksi.

Ojitusoimitushakemuksen esittäjä on oman suullisen ilmoituksensa 19.8.2020 mukaisesti sopinut ojan perkaukseen liittyvät kustannus-, hyöty- ja korvausasiat perkauksen vaikutuspiirissä olevien maanomistajien kanssa lukuun ottamatta kiinteistöä RN:o 740-525-5-63.

Minkään vesirakennushankkeen toteutus ei ole täysin haitaton alapuolisen vesistön kannalta. Ojan kunnossapidolla ennalta ehkäistään perkauksen jälkeisiä muutoksia ojassa ja laskeutusaltaiden tyhjenyksillä ja mahdollisesti muiden vesiensuojelurakenteiden avulla vähennetään perkauksessa irtoavan humuksen ja muun kiintoaineksen sisältävien ravinteiden kulkeutumista vesistöön. Tämän päätöksen mukaisesti toteutettuna perkaus ei aiheuta merkittävää lisäkuormitusta vesistöön ottaen huomioon, että perkaus päättyy satojen metrien päässä Seppäjärvestä ja ojassa on perkauksen alapuolella runsaasti kasvillisuutta, joka käyttää pääosan perkauksen sekä kuivatushyötyalueen pohjaveden pinnan laskun irroittamista ravinteista. Mitkään seikat eivät tue olettamusta, että perkauksen myötä irtoavat lannoitteet, haitta-aineet ja vesimäärä jäisivät kiinteistölle RN:o 740-525-5-63.

Ojan perkauksen seurauksena ojassa virtaavan veden määrä ei pysyvästi lisäännä, koska tässä perkauksessa ojan valuma-alueen pinta-alassa ei tapahdu muutosta. Sen sijaan perkaus alentaa ojan ympäristössä pohjaveden pintaa ja sen myötä perkauksen jälkeen virtaama ojassa lisääntyy, kunnes pohjaveden taso saavuttaa hitaasti uuden tason kuivatushyötyalueella. Perkaus myös nopeuttaa sateen ja lumensulamiskauden jälkeen valuntaa kuivatushyötyalueella, ts. virtauspulssi tulee nopeammin ja sen jälkeen oja kuivaa nopeammin kuin ennen perkausta.

Perkauksen jälkeen perkauksen alapuolella vedenpinta nousee vähäisessä määrin ojassa virtaaman lisääntymisen ajaksi, kunnes pohjaveden taso saavuttaa hitaasti uuden tason kuivatushyötyalueella. Pysyvää muutosta vedenpinnan tasoon ei ole odotettavissa, koska perkauksella ei muuteta valuma-alueen pinta-alaa. Perkauksen jälkeen sateen ja lumen sulamisen vaikutuksesta vedenpinta kuitenkin nousee ojassa nopeammin ja laskee nopeammin.

Etukäteen arvioiden muutokset ojan vedenpinnan tasossa ovat vähäisiä ja lyhytaikaisia eikä niistä sen vuoksi katsota syntyvän korvattavaa haittaa perkauksen alapuolisilla kiinteistöillä.

On huomattava, ettei perkauksen seurausta voi tarkastella vain yhden vuoden seurantajaksolla, koska vuosittaiset vaihtelut sateiden määrässä, tavassa ja ajoittumisessa ovat suuria.

Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan makсутaulukon mukaista 1 200 euron maksua on alennettu 50 %:lla ojitushankkeen laajuus ja hankkeen osapuolten määrän huomioon ottaen.

Sovelletut oikeusohjeet:

Vesilaki 587/2011 (VL) 1:7 §, 5:5 §, 5:6.1 §, 5:7.1 §, 5:8.2 §, 5:10.1 §, 11:6.1 §, 11:7.1 §, 11:8 §, 11:21.1 §, 13:6.2 §, 14.1 § ja 15:1.1

Hallintolaki 434/2003 (HL) 38:1 §, 38.2 § ja 44 §.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Toimenpiteet:
Tiedoksi:

Ojan perkausalueen kiinteistöjen omistajat
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Savon metsähoitoyhdistys